

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2300
Tarih : 21.06.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cezaevlerinde gündeme gelen kötü muamele ve keyfî uygulama iddiaları ve yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105.inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

GEREKÇE

Birleşmiş Milletler uzun yıllar süren hazırlık çalışmaları ve tartışmalar sonucunda 1984 yılında “İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşme”yi kabul etmiştir. Sözleşme 26 Haziran 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1997 yılında BM Genel Kurulu, sözleşmenin taşıdığı önem nedeniyle 26 Haziran’ı işkence görenlerle dayanışma günü olarak ilan etmiştir. Türkiye sözleşmeyi 1988 yılında imzalayarak taraf olmuştur.

Avrupa Birliğine Katılım Ortaklığı Belgesi'nde kısa dönem öncelikler arasında yer alan Paris İlkeleri'ne uygun, yeterli mali kaynağın sağlandığı bağımsız bir ulusal insan hakları kurumunun kurulması 2012 yılında gündeme gelmiştir. Paris İlkeleri ve mevcut yapısı ile işkence ve kötü muameleyi önleyecek bir kurumsal yapıdan uzak olarak kurulan Türkiye İnsan Hakları Kurumu 06.04.2016 tarihine kadar faaliyetlerini sürdürmüştür. 20 Nisan 2016 tarihinde 6701 sayılı kanunla Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurulmuş; işkence ve kötü muameleyi önleme ulusal görevi de bu kuruma devredilmiştir.

İşkence yasağı normu, yaşam hakkının ve kişinin, hiç kimsenin dokunma hakkı olmadığı bedensel ve zihinsel bütünlüğünü koruma talebinin bir sonucudur. İşkencenin yasaklanmasının, evrensel ve mutlak bir talep olduğu; işkencenin meşru olabileceği hal ve zamanlar olamayacağı, devletler düzeyinde genel olarak kabul edilmektedir.

Yıllarca Türkiye'nin gündeminde olan ve çok defa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarıyla teyit edilen özellikle gözaltında ve cezaevlerinde başvuru işkence ve kötü muamele iddiaları geçtiğimiz birkaç yılda kısmen azalmış olsa da 2015 yılında yürürlüğe konulan “İç Güvenlik Yasası ” ve bazı kanunlarda yapılan değişikliklerle birlikte yeniden hız kazanmıştır. Bu yasal düzenlemelerle birlikte “Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı” adı altında cezaevlerine yönelik bir iç güvenlik yasa tasarısı da hazırlanmış olup henüz yasalaşmamış olsa da yürürlüğe konulan açık ve gizli genelgelerle tasarının öngördüğü uygulamaların fiilen başladığı görülmektedir.

Öte yandan geçmişten beri devam eden işkence ve kötü muamele iddialarının kovuşturularak sorumluların yargı önüne çıkarılması beklentisini karşılamak yerine; yeni yasal düzenlemelerle tümden kolluk güçlerinin görevleri esnasında işledikleri suçlardan muaf tutulmalarının önü açılmaktadır. İşkence ve kötü muamele iddialarıyla ilgili var olan cezasızlık durumu yasal bir politikaya dönüştürülmektedir.

İnsan hakları örgütlerinin yapmış olduğu raporlamalarda işkence ve kötü muamele iddialarının özellikle çatışma süreçlerinde hızlı bir şekilde arttığını ortaya koymaktadır. Demokratik hakların kullanılmaya çalışıldığı her alanda bu artış gözlenmekle birlikte özellikle de gözaltı yerleri ve cezaevlerinde bu artışın daha üst boyutta olduğu kamuoyuna yansıyan bilgilerden anlaşılmaktadır. Son günlerde çok sayıdaki cezaevinde işkence ve kötü muamele iddialarını içeren haberler kamuoyuna yansımaktadır. Özellikle tutuklulara fiziksel ve psikolojik şiddet uygulanmasının yanı sıra, tedavi koşulları, sağlık imkanlarına erişimin

kısıtlanması, hijyen ve beslenme sorunu, hücre cezaları, tecrit ve izolasyon, mektup, telefon ve aile görüşü yasakları, uzak illere istek dışı nakiller, çıplak arama, hastane ve mahkemeye götürülürken kelepçe takılması şeklindeki uygulamalar yoluyla tutukluların fiziksel ve psikolojik olarak işkence ve kötü muameleye uğradıkları iddia edilmektedir.

BM İşkence Karşıtı Komite'nin 13 Mayıs 2016 tarihinde yayınlandığı Türkiye hakkındaki Sonuç Gözlem Raporu da aynı kaygı verici durumu gözler önüne sermiştir. Komite, Türkiye'de işkence ve kötü muamele iddialarıyla ilgili cezasızlık durumunun varlığına dikkat çekmiş ve işkence suçları ile ağır insan hakları ihlallerinde zamanaşımı uygulamasını, AIHM kararlarının uygulanmamasını, işkence görenlere karşıt suçlamalar getirilerek iddialarından vazgeçirilmeye çalışılmasını, cezasızlığın sürmesine imkan sağlayan uygulamalar olduğuna dikkat çekmiştir. Alıkonulma yerlerindeki işkence ve kötü muamele uygulamalarındaki artış konusunda da kaygısını dile getiren Komite özel olarak kolluk kuvvetlerinin güç kullanımında açıkça dramatik bir artış olduğuna dikkat çekmiştir.

Belirtilen gerekçelerle cezaevlerindeki keyfi uygulama ve kötü muamele iddiaları ile yaşanan sorunların tespiti ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

Çağlar DEMİREL
HDP Diyarbakır Milletvekili

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Adana Milletvekili

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Berkan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

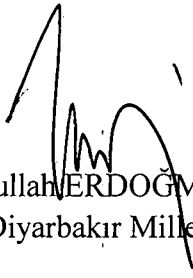
Hışyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

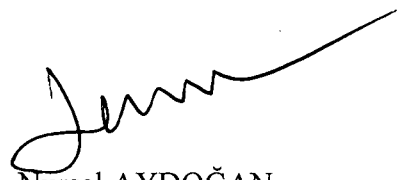
Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

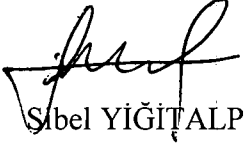
İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

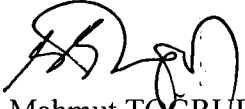
Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

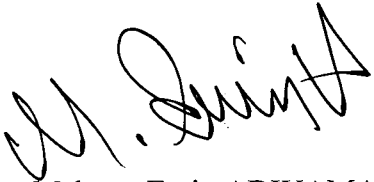
Mahmut TOGRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Abdullah ZEYDAN
HDP Hakkari Milletvekili

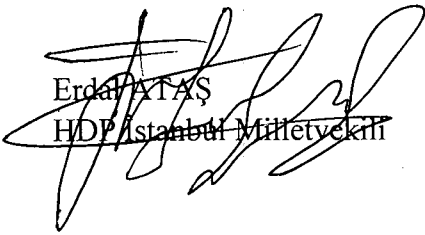
Selma IRMAK
HDP Hakkari Milletvekili

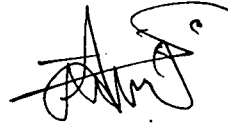
Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAS
HDP İstanbul Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili